

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 418/06-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. marca 2007 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta o sťažnosti J. B., D., zastúpeného advokátkou JUDr. Z. M., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Nc Ct 5/03 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Nc Ct 5/03 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Bratislava III **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Nc Ct 5/03 konal bez zbytočných prietáhov.

3. J. B. **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie 40 000 Sk (slovom štyridsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava III **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. J. B. priznáva úhradu trov konania 5 788 Sk (slovom päťtisíc sedemstoosemdesiatosem slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný zaplatiť na účet advokátky JUDr. Z. M., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. septembra 2006 doručená sťažnosť J. B., D. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Z. M., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 Nc Ct 5/03.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal 23. júna 2003 okresnému súdu žalobu na ochranu osobnosti. Okresný súd podľa tvrdenia sťažovateľa vo veci nekoná. V predmetnej veci sa dosiaľ nekonalo žiadne ústne pojednávanie, pričom okresný súd dosiaľ nerozhodol ani o žiadosti sťažovateľa o oslobodení od súdnych poplatkov. Sťažovateľ priložil k sťažnosti kópiu sťažnosti na prietahy v konaní z 5. júla 2005 adresovanú predsedovi okresného súdu.

Podľa názoru sťažovateľa nečinnosťou okresného súdu dochádza k zbytočným prietahom v konaní, a preto žiada, aby ústavný súd v rozhodnutí o jeho sťažnosti vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zaviazal okresný súd konať bez zbytočných prietáhov a priznal mu primerané finančné zadosťučinenie 200 000 Sk.

Sťažovateľ spolu so sťažnosťou podal ústavnému súdu aj žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu. Ústavný súd jeho žiadosti vyhovel a uznesením č. k. II. ÚS 418/06-12 z 21. decembra 2006 mu ustanovil za právnu zástupkyňu v konaní pred ústavným súdom advokátku JUDr. Z. M., B..

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie podľa § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vyzval ústavný súd právnu zástupkyňu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, aby oznámili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie a okresný súd aj na vyjadrenie k sťažnosti. Predseda okresného súdu a aj právna zástupkyňa sťažovateľa oznámili ústavnému súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie a ešte pred predbežným prerokovaním sťažnosti zaslal predseda okresného súdu vyjadrenie zákonného sudcu, ktoré si osvojil ako svoje vlastné vyjadrenie a ani po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nepovažoval za potrebné toto vyjadrenie doplniť.

Vo vyjadrení zákonného sudcu sa uvádza:

„je pravdou, že som vo veci nekonal v období od podania žaloby dňa 26. 6. 2003 do mojej úpravy zo dňa 22. 2. 2005, ktorou som žalobcu vyzval na oznámenie bydliska žalovaného, keďže z obsahu podaní jej zrejme, že bydlisko žalovaného je identické s jeho bydliskom (č. l. 6), ďalej v období od 2. 3. 2005, kedy bolo súdu doručené podanie žalobcu, ktorým oznámil súdu, že žalovaný má identické bydlisko s jeho bydliskom (č. l. 8) do mojej úpravy zo dňa 31. 3. 2006, ktorou som predvolal žalobcu na informatívny výsluch na deň 20. 4. 2006 (č. l. 9).

Príčinou tohto stavu bola moja pracovná zaťaženosť jednak v súvislosti s vybavovaním špecializovanej agendy vecí ochrany osobnosti a vyporiadania BSM a jednak v súvislosti s vybavovaním agendy podpredsedu súdu do 31. 3. 2006.

Na informatívnom výsluchu dňa 20. 4. 2006 žalobca súdu oznámil, že berie žalobu späť v časti uloženia povinnosti žalovanému ospravedlniť sa mu, pričom v lehote do konca budúceho týždňa súdu oznámi výšku náhrady nemajetkovej ujmy, po tom ako sa poradí (č. l. 14).

Dňa 25. 4. 2006 podal žalobca novú žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie zástupcu z radov advokátov spolu s vyplneným potvrdením o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch (č. l. 16).“

Z vyžiadaného spisu sp. zn. 15 Nc Ct 5/2003 vyplynulo nasledovné:

1. Sťažovateľ podal návrh na začatie konania 26. júna 2003.
2. Sťažovateľ 5. novembra 2004 požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov; súčasne predložil potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch na oslobodenie od súdnych poplatkov a na ustanovenie právneho zástupcu.
3. Okresný súd 25. februára 2005 vyzval sťažovateľa na oznámenie bydliska žalovaného; na výzvu sťažovateľ reagoval obratom.
4. Okresný súd 31. marca 2006 nariadil na 20. apríl 2006 informatívny výsluch sťažovateľa.
5. Okresný súd 31. marca 2006 odpovedal na sťažnosť sťažovateľa z 5. júna 2005, v ktorej mu len oznámil, že bude predvolaný na informatívny výsluch.
6. Sťažovateľ 18. apríla 2006 oznámil okresnému súdu, že o jeho žalobe môže po 1. januári 2005 konať iba Okresný súd Bratislava II a žiadal o postúpenie všetkých jeho žalôb Okresnému súdu Bratislava II.
7. Sťažovateľ 25. apríla 2006 znova požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov a o ustanovenie zástupcu z radov advokátov a v ten istý deň spresnil a doplnil svoju žalobu podľa požiadavky, ktorá vyplynula na jeho informatívnom výsluchu.
8. Okresný súd 17. mája 2006 zareagoval na žiadosť sťažovateľa o postúpení jeho žaloby Okresnému súdu Bratislava II.

Z chronológie teda vyplýva, že od uskutočnenia informatívneho výsluchu a oznámenia stanoviska okresného súdu k žiadosti o postúpení žaloby sťažovateľa Okresnému súdu Bratislava II, okresný súd neurobil vo veci žiaden úkon.

II.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade

so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

Pri uplatnení týchto kritérií však ústavný súd súčasne berie do úvahy aj to, že ich aplikácia je oveľa jednoduchšia v prípadoch, v ktorých zistil, že „súd bol celkovo nečinný a od podania žalobného návrhu neuskutočnil vo veci žiadne úkony“ (II. ÚS 177/03). Ako zo sťažnosti, tak aj z vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 15 Nc Ct 5/03 vyplynulo, že v ňom ide práve o takýto prípad, pretože okresný súd neurobil s výnimkou jedného informatívneho výsluchu po takmer troch rokoch od podania návrhu žiaden meritórny úkon, ktorý by smeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa vo veci. Od tohto obdobia vo veci už vôbec nekonal bez toho, že by jeho postupu bola bránila zákonná prekážka, pričom predseda okresného súdu vo svojej odpovedi na sťažnosť sťažovateľa sa k nečinnosti okresného súdu v namietanej veci sťažovateľa vôbec nevyjadril. Vo vyjadrení zákonného sudcu pre ústavný súd, s ktorým sa stotožnil predseda okresného súdu, sa uvádzajú také dôvody jeho nečinnosti, ktoré nemôžu ísť na ťarchu sťažovateľa (vysoký počet vecí konajúceho sudcu). Z uvedeného ústavný súd uzavrel, že v konaní sp. zn. 15 Nc Ct 5/03 pred okresným súdom sa od podania návrhu neuskutočnilo žiadne meritórne pojednávanie, pričom na doterajšej dobe konania sa sťažovateľ nepodielal. Z doterajšieho priebehu konania súčasne vyplynulo, že okresný súd ešte nezistil ani len základné skutočnosti, ktoré by mu mohli slúžiť ako podklad pre jeho budúce rozhodnutie, bez toho, že by jeho ďalšiemu postupu bola bránila akceptovateľná zákonná prekážka. Z tohto dôvodu ústavný súd rozhodol, že v konaní sp. zn. 15 Nc Ct 5/03 pred okresným súdom došlo k zbytočným priesťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím,

opatrením alebo iným zásahom, príp. nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, príp. prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

1. Ústavný súd v súlade so svojim rozhodnutím o porušení základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v zmysle § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde prikázal okresnému súdu, aby vo veci sp. zn. 15 Nc Ct 5/03 konal bez zbytočných prieťahov.

2. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojim rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde vyplýva, že primerané finančné zadosťučinenie má povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti požadoval primerané finančné zadosťučinenie v sume 200 0000 Sk, čo považuje za minimálne zadosťučinenie vzhľadom na povahu prerokúvanej veci.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je síce zmiernenie nemajetkovej ujmy, avšak nie aj prípadná náhrada škody.

Hoci ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v označenom súdnom konaní konal bez zbytočných prietáhov, vychádzal z názoru, že porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nemožno účinne odstrániť len uplatnením tejto jeho právomoci.

Vzhľadom na celkovú dobu konania okresného súdu v konaní sp. zn. 15 Nc Ct 5/03, berúc do úvahy, že sťažovateľ sa o predĺženie tejto doby zásadne nepričinil, a zohľadňujúc konkrétne okolnosti a povahu prípadu, ako aj naplnenie princípu spravodlivosti, ústavný súd považoval priznanie sumy 40 000 Sk za primerané finančné zadost'účinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

3. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania, ktoré vznikli právnej zástupkyňi sťažovateľa JUDr. Z. M. za dva úkony právnej pomoci podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, pričom vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2005, a to po 2 730 Sk a 164 Sk režijný paušál, t. j. spolu 5 788 Sk.

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2007